

Februarie 2005

Geagte Ouer

Doktorale navorsing: Egskeiding en die voorskoolse kind

Ek is 'n maatskaplike werker en tans besig met doktorale studie by die Departement Maatskaplike Werk, Universiteit van Pretoria. Ek verneem graag of u bereid sou wees om betrokke te wees by hierdie ondersoek. Daar bestaan nog geen navorsing oor hierdie spesifieke onderwerp nie. U deelname en insette kan dus van groot waarde vir u self, u kind en soveel ander gesinne in soortgelyke omstandighede, wees. Die volgende inligting is van belang:

Titel van proefskrif

Sosio-emosionele funksionering na 'n egskeiding: 'n ouerskapsprogram vir die gesin met voorskoolse kinders.

Doel van studie

Om 'n ouerskap program vir ouers met voorskoolse kinders na 'n egskeiding te ontwikkel, ten einde verbeterde sosio-emosionele funksionering te bewerkstellig vir sowel die volwassenes as die kinders.

Kriteria vir insluiting

- Kind moet in voorskoolse klas wees (Gr 0, dit wil sê 5-6 jaar).
- Die toesighoudende en nie-toesighoudende ouer moet beide bereid wees om deel te neem aan studie.
- Werkswinkel word in Afrikaans aangebied.

Die volgende etiese aspekte sal in ag geneem word

- Indien slegs een van die ouers bereid is om deel te neem sal die ouer nie tot die studie toegelaat kan word nie aangesien beide ouers se betrokkenheid van belang

Bylaag 2: Uitdeelstuk aan volwasse respondente

1. Egskeiding

1.1 Inleiding

Egskeiding beïnvloed die dinamika en ontwikkeling van die gesin, die volwassenes binne die gesin en die kinders. Egskeiding word in negatiewe terminologie beskryf:

- Die huwelik het “misluk”.
- Kinders kom uit “gebroke” ouerhuise.

Hierdie relatief algemene lewensgebeurtenis word dus spontaan as negatief geklassifiseer. Die moontlikheid dat egskeiding ‘n proses kan wees wat persoonlike groei en positiewe funksionering tot gevolg kan hê, word dus nie erken nie.

1.2 Fasette van egskeiding

<i>Fasette volg nie chronologies op mekaar nie.</i>	
Vervreemding	Een egmaat begin emosioneel onttrek.
Wetlike skeiding	Dag in hof. Klinies en vinnig.
Ekonomiese skeiding	Verdeling van bates. Onderhoudsbedrag word ooreengekom.
Sosiale skeiding	Gemeenskap neem kennis. Vriende moet “kies”. Skoonouers is partydig.
Psigiese skeiding	Emosionele skeiding. Rouproses word deurloop. Lewe word herevalueer en rolle verander.
Ouerskapskeiding	Een ouer kry toesig en beheer. Kontakbesoeke word gekontrakteer.

1.3 Impak van egskeiding op gesin

Volwassenes	<ul style="list-style-type: none"> • Voel oorweldig as ouer. • Take wat deur twee hanteer is, moet nou deur een hanteer word. • Rolle word aangepas. Tradisioneel: vrou se rol beskryf in terme van gesin. Man se rol beskryf in terme van loopbaan.
Kinders	<ul style="list-style-type: none"> • Meer traumaties omdat in vormingsjare gebeur. • Verhouding tussen ouers is getermineer, dus verhouding tussen

	<p>ouer en kind is ook kwesbaar.</p> <ul style="list-style-type: none">• Gevoelens soos woede, vrees vir verwerping, angs, depressie, hartseer, ontkenning, regressie, skuldgevoelens, verdeelde lojaliteit en 'n hoop op hereniging kom algemeen by jong kinders voor.
--	---

1.4 Positiewe aanpassing

Volwasseenes

- 'n Onderskeid in terme van rolle realiseer: huweliksrol vs ouerrol.
- Ouers respekteer mekaar steeds as volwasseenes en ouers.
- Sosiale ondersteuning is NB, aangesien ouers se behoeftebevrediging uitgestel word.

Kinders

- As kinders 'n positiewe verhouding met beide die ouers kan handhaaf, sal die potensiële negatiewe effek van die egskeiding minimaal wees.
- Veral twee elemente dra by tot kinders se positiewe aanpassing na afloop van 'n egskeiding: ouers se vermoë om saam te werk as ouers en die kind se vrye toegang tot beide ouers.
- Kinders het nodig om sekuriteit te ervaar in terme van die roetine en logistieke reëlings.

Gesin

Veiligheid - Fisies en emosioneel. Gesinsopset word dikwels 'n plek van kwesbaarheid eerder as 'n plek van veiligheid.

Roetine - Struktuur in dag voorsien 'n gevoel van stabiliteit. Bv. etenstye, slaaptid en ander aktiwiteite. Afwesigheid van roetine-struktuur kan gesin angstig laat. Die voorspelbaarheid wat met roetine gepaardgaan bied die nodige emosionele sekuriteit vir optimale funksionering.

Gemeensaamheid - Beskerming teen isolasie en eensaamheid kom voor. Die verlies aan een gesinsmaat na afloop van 'n egskeiding bemoeilik die aanspreek van hierdie behoefte.

- *Kohesie* - 'n Gebalanseerde mate van kohesie binne die sisteem moet gehandhaaf word. Op grond hiervan word kohesie binne die gesinsisteem beskryf as die gedeelde begrip vir die redes vir die egskeiding en die skuldtoesegging. Vae redes vir die egskeiding kan dus op 'n laer vlak van kohesie dui, terwyl meer konkrete redes op 'n hoër vlak van kohesie kan dui.

- *Toeganklikheid met betrekking tot terugvoer* - Gesin is veronderstel om die emosionele behoeftes van die individue aan te spreek.

1.5 Negatiewe aanpassing

Konflik tussen ouers

- Voortgesette konflik tussen geskeide ouers kan daartoe lei dat die kind die situasie manipuleer, die ouers teen mekaar afspeel en gunste by die ouers ontvang eerder as dissipline. 'n Kind kan ook uitreagerende gedrag gebruik ten einde die ouers te dwing om 'n (wankelrige) alliansie te vorm. Hierdie gedrag lei dikwels daartoe dat die een ouer die ander blameer vir die kind se gedrag en die funksie van die uitreagerende gedrag dus nie vervul word nie.
- Diskrepansie in die weergawe van die egskending beteken dat beide partye die egskending volgens sy/haar eie subjektiewe beleving weergee. Elkeen se weergawe van die egskending verskil dus. Dit impliseer dat die kind moet "kies" wie hy/sy wil glo.
- Elkeen van die egmaats is geneig om die ander te blameer vir sy/haar rol in die egskending. Egmaats wat nie in konflik vasgevang raak nie sal dikwels oor die vermoë beskik om wedersyds verantwoordelikheid te neem vir die egskending.
- Egmaats is dikwels vyandiggesind teenoor mekaar en openbaar 'n onvermoë om die ander een se standpunt in te sien en gevolglik te respekteer. Empatie kom dus nie voor nie.
- Die egpaar kan hulle kommunikasiestyl op so wyse aanpas dat konflik geminimaliseer word. Hierdie benadering dui egter nie daarop dat die egmaats glad nie van mekaar verskil nie, maar beklemtoon dat die egpaar onderwerpe wat potensieël tot konflik kan lei, vermy.

Negatiewe hantering van die kind

- Ouers plaas kinders in die posisie waar hulle 'n "brug" moet wees tussen die twee ouers. Kinders word "boodskappers" en dit bring lojaliteitskonflik, emosionele onsekerheid en skuldgevoelens mee. Kinders ervaar dat hulle boodskappe moet "versag".
- 'n Diskrepansie in verbale en nie-verbale kommunikasie bring ook mee dat ouers kinders probeer manipuleer om kant te kies tussen die twee ouers.
- Ouers kan kinders dikwels ook as wapens en spioene misbruik. Ouers bombardeer

soms die kinders met vroeë met betrekking tot die ander ouer se huidige omstandighede.

- Ouers kan moontlik ook weier om die kind vir 'n naweekbesoek te laat gaan in 'n poging om die ander ouer seer te maak. Die behoeftes van die kind word dus ontken en nie gerespekteer nie. Die weerhouding van onderhoudsgeld dien ook as wapen teen die volwassene, maar benadeel die kind ook.
- Ouers is ook dikwels geneig om die kind as 'n ouer te behandel. Rolverwarring kan voorkom as gevolg van die ouer se eie gevoel van isolasie en gebrek aan ondersteuning. Een kind kan dikwels die verantwoordelikheid moet neem vir die versorging van sy/haar sibbe. Die kind kan ook (ontoepaslik) die ouer se vertroueling word. Die ouer fokus dikwels al haar/sy aandag op een kind, dikwels die oudste. Die ouer kan dikwels van hierdie kind afhanklik raak, hetsy fisies met die oog op hulp in die huishouding, of emosioneel met betrekking tot ondersteuning.
- Sommige geskeide ouers behandel hulle kinders asof die ouer 'n lid van die kind se portuurgroep is. Ouers sal dikwels hulle gevoelens met die kinders deel, hoewel die kinders nie emosioneel volwasse genoeg is om dit te kan hanteer nie. Hoewel die kinders vertroostend en ondersteunend kan optree, ervaar hulle dikwels terselfdertyd woede, blamering, hartseer en skuldgevoelens. Hierdie gevoelens manifesteer in die vorm van psigosomatiese simptome, stokkiesdraai, akademiese onderprestasie en wegloop van die ouerhuis.
- 'n Balans moet gevind word tussen die kind verantwoordelikheid leer en oormatige afhanklikheid van die kind.
- 'n Kind wat te veel volwasse-verantwoordelikheid moet neem bring die volgende probleme mee:
 - Die outoriteit wat die ouer oor die betrokke kind het verminder.
 - Die kind kan oorweldig voel. Dit bring gevoelens van hulpeloosheid mee.
 - Reëls en rolle is nie duidelik nie.
 - Die ouer kan moontlik nie kwaliteit-tyd met die kind deurbring nie.
 - Kinders word fisies en sielkundig oorlaai.
 - Hulle privaatheid, selfstandigheid en behoefte aan outonomie word nie gerespekteer nie.
- Die kind word ook soms as die sondebok behandel. Hierdie verskynsel word gekenmerk deur die beginsel dat die kind altyd as die "skuldige" beskou word,

ongegag die situasie. Die kind wat uitgesonder word as die sondebok is dikwels 'n kind wat die ouer aan die gewese egmaat herinner. 'n Gevoel van moedeloosheid gaan hiermee gepaard, aangesien die kind 'n onvermoë ervaar om self te verander of om die gesin te beïnvloed om te verander. Die ontwikkeling van 'n negatiewe selfkonsep en gevoelens van hopeloosheid kom ook voor. Hierdie kinders voel vasgevang in die familie proses en ervaar dat hulle glad nie daaruit kan kom nie. Die resultaat is dat kinders dikwels ervaar na die verwagting (van mislukking) wat daar aan hulle gestel word.

2. Ontwikkelingsfasas

2.1 Emosionele ontwikkeling (Erikson)

Stadium									Ego-kwaliteit	
Bejaardheid									Integriteit vs wanhoop	Wysheid
Volwassenheid								Generatiewe vs stagnasie		Sorgsaamheid
Vroeë volwassenheid	Vertroue vs wantroue mbt nuwe huweliksmaat	Otonomie teenoor maat handhaaf	Nuwe rolle in gesin be-meester	Nuwe take aanleer in gesin en beroep	Herformule-ring van identiteit as getroude persoon	Intimiteit vs isolasie	Bepanning van gesin; begin beroeps-loopbaan	Uitwerk van gemeenskaplike lewens-filosofie en waardes		Liefde
Adolesensie					Identiteit vs verwarring					Betroubaarheid
Skooljare				Arbeid-saamheid vs minder-waardigheid						Bekwaamheid
Speel stadium			Inisiatief vs skuld							Doelgerigtheid
Vroeë kinderjare		Otonomie vs twyfel								Wiskrag
Babajare	Vertroue vs wantroue									Hoop

2.2 Ontwikkeling van die voorskoolse kind

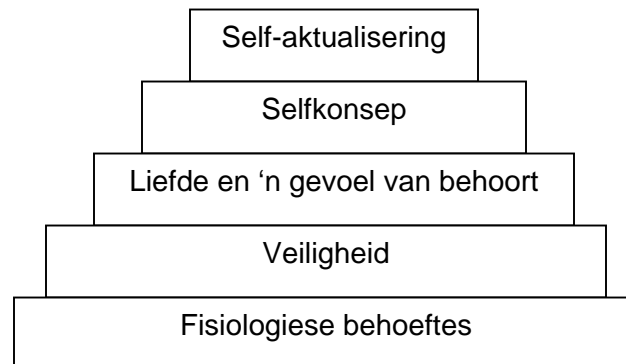
➤ Motoriese beheer	➤ Vaardighede	➤ Kognitiewe ontw
➤ Taalontw	➤ Sosialisering	➤ Selfkonsepontw
➤ Geslagsrolidentiteit	➤ Selfbeheer	➤ Morele ontw
➤ Emosionele ontw		

2.3 Ontwikkeling van die jong volwassene

Self	Gesin	Tydsbesteding	Gemeenskap
<ul style="list-style-type: none"> • Onafhanklikheid, verantwoordelikheid te bereik • Identiteit vestig en te stabiliseer • Waardes omlyn • Vermoë om te verbind 	<ul style="list-style-type: none"> • Maat te kies • Leer om saam te leef • 'n Ouer te word • Kinders groot te maak • Huishouding te vestig, bestuur 	<ul style="list-style-type: none"> • Beroep • Patroon van ontspanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Plek te vind • Bydrae te lewer

2.4 Ontwikkeling van die gesin

Die teorie van Maslow verwys na die innerlike behoeftes van die individu en die wyse waarop die individu sy/haar omgewing manipuleer ten einde die behoeftes te bevredig. Selfaktualisering is die optimale vlak van funksionering waarna elke individu streef. Maslow toon egter aan dat bepaalde basiese behoeftes eers bevredig moet word alvorens die individu daarin kan slaag om selfaktualisering te bemeester. Die hoër vlakke kan egter net bereik word indien die basiese behoeftes reeds bevredig is.

3. Ouerskap

3.1 Ouerskapstyle

- Parallele ouerskap
- Slegs een tipe styl wat 'n positiewe, goedfunksionerende kind optimaal laat ontwikkel. Die ouers behoort hulle eie styl te evalueer en aan te pas ten einde in beide huishoudings 'n gesaghebbende styl vas te lê en in stand te hou.

3.1.1 Outoritêre ouerskapstyl

Die volgende kenmerke kom voor:

- Ouer gebruik mag. Ouer reken hy/sy weet die beste en dwing eie opinies op kind af.
- Ouer stel talle grense en verwag streng gehoorsaamheid, sonder verduidelikings.
- Ouer gee voortdurend opdragte aan kind. Geen ruimte vir spontane funksionering.
- Straf kinders wanneer reëls nie nagekom word nie; beloon wanneer wel nakom.
- Kind word dus omgewing-afhanklik. Sal nie waardes en norme internaliseer nie.

Uitkoms:

- Voortdurende magstryd. Ouer “wen”, maar kind koester wrok en bitterheid.
- Kind ervaar intense behoefte om self te laat geld, aangesien 'n selfbeskermende instink in tree. Ervaar opstand en verset. Raak vyandiggesind teenoor die ouer.
- Destruktiewe verhouding tussen kind en ouer. Kind kry nie geleentheid om self besluite te neem nie, voel ontoereikend en minderwaardig, kan teruggetrokke wees. Kind het dus ook destruktiewe verhouding met self.

3.1.2 Permissiewe ouerskapstyl

Die volgende kenmerke kom voor:

- Warmte en positiewe kommunikasie, min grense in terme van gedrag.
- Kind meer geneig om impulsief en aggressief op te tree.
- Kind kan self nie onderhou nie en presteer ook nie volgens eie potensiaal nie.
- Ouer abdikeer enige mag of gesag waaroor hy/sy beskik. Glo elke mens is individu wat geleentheid moet hê om te ontwikkel sonder druk of inmenging van buite.
- Gebrek aan grense en oënskynlike vryheid ontnem kind van rigting en beskerming.
- Kind toon nie insig in die gevoelens en behoeftes van ander nie.

- Samelewingsreëls word nie gerespekteer. Gevolglik tree kind “onaanvaarbaar” op.
- Min respek en roetine word gehandhaaf, aangesien kind geleentheid gebied word om self besluite oor lewe te neem en hulle “eie ding te doen”.

Uitkoms:

- Kind ervaar gebrek aan liefde omdat gebrek aan struktuur voorkom.
- Ouer en kind se behoeftes is in botsing met mekaar.
- Kind is “wenner”, ouer voel gegrief omdat sy/haar wense en behoeftes nie erken en gerespekteer word nie.
- Destruktiewe verhouding tussen kind en ouer.

3.1.3 Gesaghebbende ouerskapstyl

Hierdie ouerskapstyl word as die optimale styl beskou en word gekenmerk deur:

- Grense word gestel in terme van kind se funksionering. Ouer is meer aanpasbaar en voorsien kind met verduidelikings en warmte.
- Kind is meer samewerkend, self-onderhoudend, energiek, vriendelik en prestasie-georiënteerd.
- Ouer erken die rigting en leiding wat die kind nodig het, maar erken ook waarde daarvan dat kind van kleins af waardes moet internaliseer deur te weet wat reg en wat verkeerd is.
- Ouer heg waarde aan sowel outonome funksionering as konformering.
- Beheer word in balans tot vryheid aangewend en redenering, gesag en versterking word benut om gedrag te rig.
- Ouer en kind raak nie in magstryd gewikkel nie. Daar is nie ‘n “wenner” nie.
- Respek en kreatiewe probleemoplossingsvermoëns word gekweek.
- Positiewe kommunikasie- en konflikthanteringsvaardighede word aangeleer.

Uitkoms:

- Die gesaghebbende ouerskapstyl word gebaseer op respek en gelykheid.
- Unieke vermoëns, verantwoordelikhede en ervarings van elke individu word erken.
- Kind het egter nie dieselfde voorregte as volwassene nie. Ouer erken belangrikheid van kind se behoeftes en gevoelens. Ken kind, waar toepaslik, in besluitnemingsprosesse. Moet ooreenstem met kind se ouderdom.
- Grense word gestel. Oorskry van grense hou bepaalde gevolge in.
- Kinders met gesaghebbende ouers leer om ander te respekteer.

- Dié ouerskapstyl beklemtoon vryheid binne grense.
- Ouer tree as leier binne huishouding op. Laat ruimte vir respek, vryheid en neem van verantwoordelikheid. Hierdie leierskap stimuleer samewerking en inisiatief.

3.2 Emosionele intelligensie

Emosionele intelligensie beteken om

- jou eie gedagtes en gevoelens te kan identifiseer
- dit te verstaan en te beheer
- dit aan ander te kan kommunikeer en
- empatie te hê met ander se emosies
- sodat jy op 'n emosionele vlak met ander 'n verhouding kan hê.

'n Boom se groei word beïnvloed deur die kwaliteit van die water, lug en grond waarin dit groei. Op soortgelyke wyse word die emosionele gesondheid van die kind beïnvloed deur die kwaliteit van die intieme verhoudings waarin die kind betrokke. Volwassenes moet kinders emosioneel afrig:

- Word bewus van die kind se emosie.
- Erken die emosie as 'n geleentheid tot intimiteit en onderrig.
- Luister empaties en valideer die kind se gevoelens.
- Help die kind om die korrekte beskrywende woorde te vind vir die emosie wat ervaar word.
- Stel grense deur alternatiewe hanteringstrategieë te ondersoek ten einde die betrokke probleem op te los.

3.3 Kommunikasie van gevoelens

- Reflektief luister
- Ek-boodskappe

3.4 Dissipline

- Grense
- Modelling
- Tug

Dissiplineringsmetodes		
• Orde en reëls	• Grense en keuses	• Natuurlike gevolge
• Leer uit foute	• Ignoreer gedrag	• Ontneem voorregte
• Kind stel reg	• Teregwysing	• Gesprekvoering
• Nie-verbale tug	• Afsondering	• Lyfstraf

4. Teoretiese benaderings

4.1 Sistemiese benadering

Die sistemiese benadering fokus nie soseer op die individu nie, maar eerder op die sisteem waarbinne die individu funksioneer. Die sosiale konteks waarbinne die individu funksioneer moet in ag geneem word. Die primêre konteks is die gesinsisteem.

Gesonde gesinne:

- Wettige bron van outoriteit
- Stabiele stel reëls
- Emosionele geborgenheid
- Effektiewe en stabiele kinderopvoedingspraktyke
- Gesinsdoelwitte nastreef
- Buigbaar en aanpasbaar

4.2 Behavioristiese benadering

Die behavioristiese benadering fokus op waarneembare gedrag en erken die belangrikheid van leer. Gedrag word aangeleer deur die individu se interaksie met die omgewing. Hierdie benadering beskou leer dus as 'n kardinale faktor in die ontwikkeling van gedrag. Leer is die wyse waarop 'n individu bepaalde gedrag sal aanleer en dus by implikasie ook kan afleer

- a) Klassieke kondisionering
- b) Operante kondisionering
- c) Waarnemingsleer

4.3 Transaksionele analise

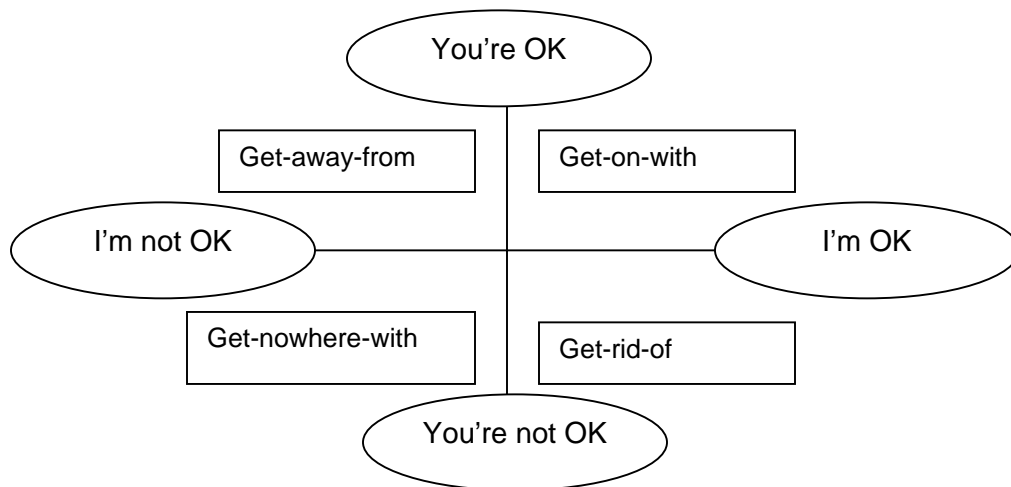
Die persoonlikheid van die mens word saamgestel uit drie funksionele egostate. Hierdie egostate word nie as drie aparte “persoonlikhede” binne die individu beskou nie, maar eerder as bepaalde fasette van die betrokke individu se persoonlikheid.

- ouer (P – “parent”),
- volwasse (A – “adult”)
- kind (C – “child”).

Kommunikasie is “transaksies”

- komplementêre transaksies,
- gekruisde transaksies en
- ulterieure transaksies.

Lewensdraaiboek-analise

Kopiereg voorbehou
Mev Lizelle Nel
Maatskaplike Werker

Bylaag 3: Behoeftebepalingsvraelys

**BEHOEFTEBEPALINGSVRAELYS
(Aan ouers wat 'n egskeiding deurloop het)**

Vertroulikheid word deurgans gehandhaaf.

U naam word net versoek ten einde te bevestig dat die vraelys werklik deur 'n ouer voltooi is.

Voltooi asseblief die vrae so eerlik en objektief as moontlik.

Naam van ouer wat vraelys voltooi: _____

Telefoonnommer van ouer: _____

Afdeling 1

Die volgende vrae verwys na u persoonlike omstandighede. Merk asseblief met 'n regmerk of voltooi die spasies, soos nodig.

Ek is die:

Toesighoudende ouer		Nie-toesighoudende ouer	
---------------------	--	-------------------------	--

- Voorsien asseblief die persoonlike gegewens van die gesinslede wat betrokke is by die egskeiding. Ter wille van anonimiteit kan u slegs die voorletters van die betrokke persone aandui.

*Let asseblief daarop dat hierdie inligting slegs vir statistiese doeleindes vereis word.

	Ouderdom	*Etniese groep	*Geslag
Man (Vader)			Manlik
Vrou (Moeder)			Vroulik
Kind 1			Manlik / Vroulik
Kind 2			Manlik / Vroulik
Kind 3			Manlik / Vroulik

- Hoeveel dae is u kinders (gemiddeld) per maand in u huis?

0-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-31
-----	------	-------	-------	-------	-------

- Hoeveel kilometer is die twee huishoudings waar die kinders woon van mekaar af?

0-20 km	20-100 km	100-500 km	Meer as 500 km
---------	-----------	------------	----------------

4. Watter tipe reëlings is getref met betrekking tot kontakbesoeke tussen die kinders en die nie-toesighoudende ouer?

- a) Geen reëlings, dit wil sê geen kontak.
- b) Beperkte kontak. (Bv een keer in 6 maande)
- c) Genoegsame kontak op 'n gereelde basis. (Bv elke tweede naweek)
- d) Te veel kontak.

Algemene kommentaar:

--

Die volgende vrae moet volgens hierdie skaal beantwoord word:

<i>Glad nie</i>	<i>Gemiddeld</i>	<i>Baie</i>
1	2	3

5.	Hoe, in terme van gehegtheid, sal u die emosionele verhouding tussen u en u kinders beskryf?	1	2	3
6.	Hoe, in terme van gehegtheid, sal u die emosionele verhouding tussen die ander ouer en die kinders beskryf?	1	2	3
7.	Hoe toegewyd is u as ouer aan u kinders?	1	2	3
8.	Volgens u opinie, hoe toegewyd is die ander ouer aan die kinders?	1	2	3

Afdeling 2

Die volgende vrae verwys na die getermineerde huweliksverhouding.

9. Hoeveel jaar was u met die ander ouer van die betrokke kinders getroud?

0-2 jaar	
2-5 jaar	
5-10 jaar	
Meer as 10 jaar	

10. U hoeveelste huwelik was dit?

Eerste	
Tweede	
Derde	
Ander	

11. Wanneer is u (ongeveer die maand en die jaartal bv Julie 2003)

- Uitmekaar _____
- Wetlik geskei _____

12. Hoeveel keer het u of u gewese egmaat huis verlaat voordat u geskei is?

1 2 3 4 5 6 7 +

13. Wie, dink u, wou die huwelik termineer?

U	
U gewese egmaat	
Beide van u	
Ander	

Algemene kommentaar:

--

14. Tydens die huwelik, wie volgens u opinie, was die ouer wat die dissiplinestruktuur in die huis gehandhaaf het?

U	
U gewese egmaat	
Beide van u	
Ander	

Afdeling 3

Die volgende vrae verwys na die wyse waarop u die egskeiding hanteer het. Omkring asseblief die korrekte alternatief, volgens die volgende skaal:

Nooit Byna nooit Soms Redelik dikwels Baie gereeld
 1 2 3 4 5

Tot watter mate het u die volgende gedoen, na afloop van die egskeiding:

15.	Die hele egskeiding probeer vergeet.	1	2	3	4	5
16.	U gevoelens op een of ander wyse geventileer.	1	2	3	4	5
17.	Geglo dat u die egskeiding oor uself gebring het.	1	2	3	4	5
18.	Simpatie en begrip van ander mense aanvaar.	1	2	3	4	5
19.	Harder probeer om dinge te laat werk.	1	2	3	4	5
20.	Die ware toedrag van sake van ander mense weerhou.	1	2	3	4	5
21.	Gedagdream dat dinge moontlik weer reg kan kom.	1	2	3	4	5
22.	Usself beter probeer laat voel deur byvoorbeeld te drink, te rook, medikasie te neem, te ooreet, te harde fisiese oefening te doen ensovoorts.	1	2	3	4	5
23.	Meer as gewoonlik geslaap.	1	2	3	4	5
24.	Herontdek wat vir u in u lewe belangrik is.	1	2	3	4	5
25.	Iets verander sodat alles beter sal uitdraai.	1	2	3	4	5
26.	Gewens u kon dit wat gebeur het verander.	1	2	3	4	5
27.	'n Plan van aksie vir u lewe bedink en dit uitgevoer.	1	2	3	4	5
28.	'n Vakansie geneem.	1	2	3	4	5
29.	As mens op 'n positiewe wyse verander.	1	2	3	4	5
30.	Die situasie lig beskou – geweier om dit te ernstig op te neem.	1	2	3	4	5
31.	Skuldig teenoor u kinders gevoel omdat u geskei is.	1	2	3	4	5

32. Het u gesin enige terapeutiese dienste voor, tydens of na afloop van die egskeiding ontvang?

	Voor egskeiding	Tydens egskeiding	Na egskeiding
U self			
U kinders			
U hele gesin (gewese egmaat ingesluit)			

Dui asb aan tot watter mate u van mening is dat dit goed/sleg is vir gesinslede wat deur 'n egskeiding is, om die volgende te doen:

Skaal:

Baie sleg Bietjie sleg Sleg Neutraal Goed Baie goed Uitstekend
 1 2 3 4 5 6 7

33.	Kinders wat met ander mense praat oor die egskeiding.	1	2	3	4	5	6	7
34.	Kinders wat terapie ontvang met betrekking tot die egskeiding.	1	2	3	4	5	6	7
35.	Ouers wat hulle kinders se vrae oor die egskeiding beantwoord.	1	2	3	4	5	6	7
36.	Kinders wat hul gevoelens oor die egskeiding, uitdruk. (Bv kwaad wees, huil ensomeer)	1	2	3	4	5	6	7
37.	Een ouer wat baie kritiek oor die ander ouer uitspreek – voor die kinders.	1	2	3	4	5	6	7
38.	Een ouer wat die kinders probeer beïnvloed om tyd saam met die ander ouer deur te bring.	1	2	3	4	5	6	7
39.	Gewese egmaats wat met mekaar baklei in die kinders se teenwoordigheid.	1	2	3	4	5	6	7
40.	Een ouer wat die ander ouer se aktiwiteite afkeur en kritiseer.	1	2	3	4	5	6	7
41.	Kinders wat hulself blameer vir die egskeiding.	1	2	3	4	5	6	7
42.	Ouers wat van kinders verwag om oor hulle gevoelens met	1	2	3	4	5	6	7

	betrekking tot die egskeiding te kom.							
43.	Een ouer wat die kinders aanmoedig om met die ander ouer te praat.	1	2	3	4	5	6	7
44.	Een ouer wat die kinders uitvra oor die aktiwiteite van die ander ouer.	1	2	3	4	5	6	7
45.	Een ouer wat die kind se kant kies teen die ander ouer.	1	2	3	4	5	6	7
46.	Kinders wat versekering kry dat hulle nie verantwoordelik is vir die egskeiding nie.	1	2	3	4	5	6	7
47.	Kinders wat gereeld kontak met beide hulle ouers het.	1	2	3	4	5	6	7
48.	Kinders wat presies weet wanneer en hoe gereeld hulle die nie-toesighoudende ouer gaan sien.	1	2	3	4	5	6	7
49.	Kinders wat weet waar beide ouers woon.	1	2	3	4	5	6	7
50.	Een ouer wat die kind se verhouding met die ander ouer aanmoedig en ondersteun.	1	2	3	4	5	6	7

Die volgende vrae verwys na die kind se reaksie op die egskeiding. Indien u meer as een kind het, merk die antwoorde vir die kind naaste aan die voorskoolse fase (5 tot 6 jaar oud).

Onwaar / glad nie

1

Bietjie

2

Waar / baie

3

51.	Ongesonde eetgewoontes	1	2	3
52.	Ongehoorsaam	1	2	3
53.	Emosionele uitbarstings	1	2	3
54.	Baie huilerig	1	2	3
55.	Klouerig	1	2	3
56.	Temperamenteel	1	2	3
57.	Teruggetrokke	1	2	3
58.	Ongesonde slaappatrone	1	2	3
59.	Konflik met boeties en sussies (Meer as gewoonlik!)	1	2	3
60.	Gesondheidsprobleme	1	2	3
61.	Voortdurend hartseer / kwaad	1	2	3
62.	Gebrek aan selfvertroue	1	2	3

63.	Gebrekkige konsentrasie vermoë	1	2	3
64.	Verkies om eerder alleen te wees	1	2	3
65.	Stiller as gewoonlik	1	2	3

Afdeling 4

Die volgende vrae verwys na die praktiese aspekte van ouerskap, soos u dit ervaar na afloop van die egskeiding.

66. Ek ervaar my en my kind(ers) se verhouding, sedert die egskeiding, as:

- Meer positief omdat _____
- Meer negatief as gevolg van _____
- Dieselfde

67. In my opinie is die verhouding tussen my kinders en hulle ander ouer, sedert die egskeiding:

- Meer positief omdat _____
- Meer negatief as gevolg van _____
- Dieselfde

68. Ek handhaaf die volgende opinies oor my en die kinders se ander ouer se ouerskapstyl wat oorwegend gehandhaaf word:

(Alternatiewe word eers beskryf. Maak asseblief 'n regmerk in die toepaslike blokkie.)

- Outoritêre styl – streng en verwag totale gehoorsaamheid van die kind. Ouer weet die beste.
- Permissiewe styl – die kind is 'n eie mens. Warmte en positiewe kommunikasie kom voor. Min grense word gestel. Die kind moet ontwikkel sonder ouer se inmenging.
- Gesaghebbende styl - Grense word gestel in terme van die kind se funksionering. Ouer is meer aanpasbaar en voorsien die kind met verduidelikings en warmte.

	Outoritêre styl	Permissiewe styl	Gesaghebbende styl
Ek			
Die ander ouer			

69. Ek sou die ouerskapsverhouding tussen my en die ander ouer soos volg beskryf:

a)	Baie goeie vriende	Handhaaf positiewe vriendskapsbande – deel meeste verantwoordelikhede ten opsigte van die kinders.
b)	Samewerkende kollegas	Beskou onself nie as vriende nie, maar kan positiewe verhouding van saamwerk handhaaf waar dit die kinders raak.
c)	Woedende kennisse	Ervaar woede teenoor mekaar. Voortdurende konflik oor byvoorbeeld besoekregte, onderhoudsgeld en ander sake.
d)	Vurige vegters	Algehele onvermoë tot mede-ouerskap. Voortdurende magstryd kom voor, waar kinders in die middel vasgevang en as instrumente misbruik word.
e)	Onbetrokke strydery	Die nie-toesighoudende ouer sal die kinders soms “ontvoer”, of die toesighoudende ouer sal geografies verhuis ten einde die kontak tussen die nie-toesighoudende ouer en die kinders te bemoeilik. Dit kan ook wees dat die nie-toesighoudende ouer “verdwyn” en alle kontak met die kinders verbreek.

70. Konflik het voorgekom met betrekking tot die volgende, voordat die wetlike skeiding deurgevoer kon word (Verduidelik asb wanneer ‘n blokkie gemerk word):

a)	toesig en beheer van minderjarige kinders	
b)	onderhoudsgelde	
c)	verdeling van materiële bates en laste	
d)	ander	

Baie dankie vir u moeite met die voltooiing van die vraelys.

Merk asseblief met ‘n regmerk die toepaslike opsie:

	Kontak my asseblief. My kind is in Graad 0 en ek sal graag meer wil weet oor die gratis werkswinkel.
	Ek stel nie belang in die werkswinkel nie.

Lizelle Nel

Maatskaplike Werker

5.	Dit is my reg, as ouer, om te weet wat in die ander ouer se huis gebeur, daarom mag ek my kind vrae daarvoor vra.	1	2	3	4	5
6.	My kind se ontwikkeling word deur die egskeiding geraak.	1	2	3	4	5
7.	My eie ontwikkeling word deur die egskeiding geraak.	1	2	3	4	5
8.	My gesin se ontwikkeling word deur die egskeiding geraak.	1	2	3	4	5
9.	Almal wat 'n rol in my en my kind se lewe speel, lewer 'n bydrae tot die manier waarop ek en my kind optree.	1	2	3	4	5
10.	Dit is beter om op myself staat te maak vir ondersteuning as op ander mense.	1	2	3	4	5
11.	My gedrag het 'n direkte invloed op my kind se gedrag.	1	2	3	4	5
12.	Die manier waarop ek met my kind praat kan bepaal of hy/sy vir my luister of nie.	1	2	3	4	5
13.	My kind se behoeftes kom te alle tye en onder alle omstandighede eerste.	1	2	3	4	5

Afdeling 2

Beantwoord asseblief die volgende vrae deur Ja of Nee aan te dui:

14.	Dit is belangrik dat my kind die redes vir die egskeiding weet.	Ja	Nee
15.	My kind moet weet wat my opinie van die ander ouer se huidige lewensomstandighede is.	Ja	Nee
16.	Dit is vir my kind goed as beide ouers geleenthede soos byvoorbeeld 'n oueraand bywoon.	Ja	Nee
17.	As daar konflik tussen my en my gewese egmaat voorkom, moet my kind daarvan weet.	Ja	Nee

Afdeling 3

Beantwoord asseblief die volgende vrae deur een toepaslike blokkie te merk:

18. Die opvoedingstyl wat ek glo die beste vir my kind is, kan soos volg beskryf word:

a)	Ek is die baas in my huis. Ek weet beter as my kind en daarom sal my kind na my luister.	
b)	Ek laat my kind toe om sy/haar eie besluite te neem en glo dat my kind sy/haar eie potensiaal moet ontgin, sonder inmenging van buite.	
c)	Ek glo dat my kind vryheid mag hê, maar binne die grense wat ek stel.	
d)	Dit hang af van die spesifieke omstandighede.	

19. My oortuiging van my kind se emosionele funksionering kan die beste soos volg beskryf word:

a)	My kind is nog te klein om regtig oor gevoelens te kan praat.	
b)	My kind weet hy/sy kan enige tyd met my kom gesels.	
c)	Ek skep geleenthede waar ek my kind uitnooi om met my oor sy/haar gevoelens te praat.	
d)	Ander:	

20. Die kontak tussen die nie-toesighoudende ouer en die kind behoort soos volg te verloop:

a)	Geskeduleerde kontak, soos in die hofbevel uiteengesit.	
b)	Tref reëlings op 'n weeklikse basis, afhangend van beide gesinne se omstandighede.	
c)	Mondelinge ooreenkoms wat tussen ouers vasgestel is, maar nie konkreet op skrif vasgestel is nie.	
d)	Ander:	

Baie dankie vir die moeite.

Lizelle Nel

Maatskaplike Werker